

PATVIRTINTA
Pakuonio pagrindinės mokyklos
direktorius 2018 m. kovo 1 d.
įsakymu Nr. (1.3)V-43
(papildyta 2020-08-31 įsakymo
Nr. (1.3) V1-116)

PRIENŲ R. PAKUONIO PAGRINDINĖS MOKYKLOS ŠVIETIMO PAGALBOS TEIKIMO MOKINIUI TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Prienų r. Pakuonio pagrindinės mokyklos švietimo pagalbos teikimo mokiniui tvarkos aprašas (toliau Aprašas) nustato pagalbos mokiniams teikimo tikslus, uždavinius, principus, formas, gavėjus, teikėjus bei mokymosi pagalbos organizavimą.

2. Rengiant Aprašą vadovautasi:

2.1. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu (LR Švietimo įstatymo pakeitimo įstatymas 2011 m. kovo 17 d. Nr. XI-1281).

2.2. Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo Nr. X-1238 pakeitimo įstatymu (2016 m. birželio 29 d. Nr. XII-2535).

2.3. Specialiosios pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos aprašu (2011-07-08, Nr. V-1228, pakeitimas 2017 m. rugpjūčio 30 d. Nr. V-657)

2.4. Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos aprašas (Švietimo ir mokslo ministro 2016 m. lapkričio 2 d. įsakymas Nr. V-950).

2.5. Psichologinės pagalbos teikimo tvarkos aprašu (Švietimo ir mokslo ministro 2017 m. rugpjūčio 30 d. įsakymas Nr. V-663).

3. Švietimo pagalba mokiniui - tai mokyklos darbuotojų (pagalbos mokiniui specialistų, sveikatos priežiūros specialisto, klasės auklėtojų, mokytojų ir mokyklos vadovų) veikla, susijusi su mokinių socialinių, pedagoginių, psichologinių poreikių tenkinimu, leidžianti didinti ugdymo(-si) veiksmingumą.

4. Švietimo pagalbos teikimo tikslas - padėti įgyvendinti mokinių teisę į mokslą, užtikrinti veiksmingą mokinių ugdymąsi ugdymo įstaigoje, sudaryti prielaidas pozityviai socializacijai ir pilietinei brandai bei mokinių saugumui mokykloje.

II. PAGRINDINIAI PRINCIPAI IR UŽDAVINIAI

5. Švietimo pagalbos teikimo mokiniui principai:

5.1. Decentralizacija – šeimos ir kitų institucijų dalyvavimas;

5.2. Lygios galimybės – kiekvienam mokiniui laiduojamas Švietimo pagalbos prieinamumas;

5.3. Visuotinumumas – pagalba teikiama visiems mokyklos mokiniams, kuriems jos reikia;

5.4. Kompleksiškumas – pagalba teikiama pagal poreikį kartu su kitomis švietimo sistemos pagalbos mokiniui teikimo formomis (informacine, psichologine, socialine, specialiaja pedagogine ir specialiaja pagalba, sveikatos prevencija mokykloje ir kt.);

5.5. Veiksmingumas – remiamasi profesionalia vadyba, tinkamais ir laiku priimtais sprendimais;

5.6. Individualumas – pagalba teikiama atsižvelgiant į konkretaus mokinio problemas, poreikius;

6. Švietimo pagalbos teikimo uždaviniai :

6.1. Užtikrinti mokinių saugumą mokykloje;

6.2. Šalinti pamokų nelankymo priežastis;

6.3. Kartu su tėvais (globėjais) padėti vaikui pasirinkti ugdymo(-si) programą bei pasirengimo profesijai įstaigą pagal gabumus ir poreikius;

6.4. Sudaryti palankias sąlygas kiekvieno mokinio (gabių, spec. poreikių ir kitiems) ugdymui(-si);

6.5. Padėti mokiniams adaptuotis mokykloje;

6.6. Teikti reikalingą psichologinę, socialinę, pedagoginę, specialiąją pagalbą.

III. PEDAGOGINĖS, SOCIALINĖS IR PSICHOLOGINĖS PAGALBOS TEIKIMO STRUKTŪRA

7. Švietimo pagalba teikiama mokiniui 5 lygmenimis:

Pirmasis lygmuo. Klasių vadovai ir dalykų mokytojų teikiama pagalba.

7.1. **Klasių vadovai** teikia pirminę specialiąją pedagoginę ir psichologinę pagalbą auklėtiniui arčiausiai jo esančioje aplinkoje.

7.2. Kartą per mėnesį (esant reikalui ir dažniau) organizuoja individualius pokalbius su mokiniu:

7.2.1. rūpinasi mokinių asmenybės ir socialine branda, ugdymu(si);

7.2.2. domisi mokinių poreikiais, polinkiais, interesais, gabumais;

7.2.3. domisi mokinių sveikata, saugumu, puoselėja sveiką gyvenimą;

7.2.4. padeda mokiniams formuoti vertybines nuostatas;

7.3. Kartą per mėnesį teikia tėvams (globėjams, rūpintojams) informaciją apie vaiko elgesį, ugdymosi rezultatus, stebi lankomumą;

7.4. Suteikia auklėtiniui reikiamą pagalbą, jei jis patyrė smurtą, prievartą;

7.5. Susipažinęs su situacija, nukreipia mokinį pas specialistus;

7.6. Buria klasėje dirbančius mokytojus ir kitus specialistus klasės mokinių ugdymui;

7.7. Organizuoja signalinių trimestrų aptarimą.

8. **Dalykų mokytojai** teikia dalykinę pagalbą ir informuoja klasės auklėtoją, tėvus ir/ar socialinį pedagogą dėl iškilusių sunkumų (mokymosi, elgesio, bendravimo) dirbant su klase.

8.1. Fiksuoja pasiekimus, lankomumą ir asmeninę pažangą. Iškilus problemoms aiškinasi su mokiniu, jo tėvais (globėjais) individualiai. Situacijai nesikeičiant, kreipiasi pagalbos į klasės vadovą, vėliau į mokyklos specialistus.

8.2. Specialiųjų poreikių mokinių ugdymui pritaiko dalykų bendrąsias programas, atsižvelgdami į mokinio gebėjimus ir galias bei komisijos rekomendacijas.

8.3. Vaiko gerovės komisijai pateikia išsamią informaciją apie specialiųjų ugdymo(si) poreikių mokinių pasiekimus;

8.4. Mažiausiai kartą per trimestrą metodinėse grupėse dalijamasi patirtimi dėl specialiųjų mokymo būdų ir programų mokiniams pritaikymo.

8.5. Teikia mokiniams individualias ar grupines konsultacijas:

8.5.1. grupinės konsultacijos teikiamos pagal konsultacinių valandų grafiką, patvirtintą direktorės įsakymu;

8.5.2. individualios konsultacijos vienkartinio pobūdžio gali būti teikiamos pagal individualų susitarimą su mokiniu, mokiniui ar jo tėvams/globėjams paprašius.

9. Dalykinė mokytojo pagalba apima dalyko konsultacijas.

10. Dalyko konsultacijų skyrimo tvarka:

10.1. Pirminę konsultaciją teikia dalyko mokytojas;

10.2. Dalyko mokytojas, nustatęs, kad mokiniui reikalingos ilgalaikės konsultacijos, el.dienyne informuoja apie tai mokinio tėvus (globėjus);

10.3. Dalyko mokytojas, klasės auklėtojas rekomenduoja mokiniui dalyko mokytojo pagalbą:

10.3.1. kai mokinys nelankė mokyklos dėl pateisinamų priežasčių;

10.3.2. kai mokinys iš mokomojo dalyko atsiskaitomojo darbo gauna nepatenkinamą pažymį;

10.3.3. kai mokinys iš mokomojo dalyko turi tik vieną pažymį, o kiti mokiniai tuo metu turi daugiau pažymių;

10.3.4. baigiantis trimestriui, mokinio signalinėse suvestinėse išeina bent vienas neigiamas pažymys ar vienas pažymys žemesnis už kitus;

10.3.5. kai ruošiasi konkursams ar olimpiadoms;

10.3.6. kai rengia ilgalaikį projektinį darbą,

10.3.7. kai mokosi pagal nuodugnaus mokymosi programą.

10.8. Mokinys gali savarankiškai lankyti konsultacijas pagal savo poreikius.

10.9. Konsultacijas teikiantis mokytojas konsultacijas fiksuojama konsultacijų lape.

Antras lygmuo. Mokyklos specialistų teikiama pagalba.

11. **Psichologinės pagalbos paskirtis** – mokinio asmenybės ir ugdymosi problemų įvertinimas ir sprendimas, bendradarbiaujant su mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais) ir mokytojais, juos konsultuojant, gabių mokinių įvertinimas, mokinių ir jų tėvų konsultavimas profesijos pasirinkimo klausimais.

Pagalbos mokiniui specialistai (psichologas, specialusis pedagogas, logopedas, socialinis pedagogas) teikia psichologinę, socialinę pedagoginę, specialiąją pedagoginę ir specialiąją pagalbą:

psichologinė pagalba teikiama, kai mokinys į psichologą kreipiasi savarankiškai, prašo mokinio tėvai (globėjai/rūpintojai), mokytojai ar klasių vadovai (gavę tėvų (globėjų/rūpintojų) sutikimą), prašo Vaiko teisių apsaugos tarnyba (jeigu tėvai nesirūpina vaiku), rekomenduoja Prienų švietimo pagalbos tarnyba. Teikiant psichologinę pagalbą vykdomas:

- konsultavimas: tiesioginio poveikio mokiniui, turinčiam asmenybės ir ugdymosi problemų (taip pat ir smurtą patyrusiam ar smurtavusiam) būdų numatymas ir psichologinio konsultavimo technikų taikymas, bendradarbiaujant su tėvais (globėjais, rūpintojais), mokytojais, kitais švietimo įstaigos darbuotojais ir kitais su mokinio ugdymu susijusiais asmenimis, rekomendacijų jiems teikimas, jų konsultavimas;
- įvertinimas: mokinio (vaiko) asmenybės ir ugdymosi problemų, galių ir sunkumų nustatymas, psichologinis mokinio įvertinimas atliekant pirminį specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimą;
- mokinių, tėvų (globėjų, rūpintojų), mokytojų švietimas vaiko raidos psichologijos, pedagoginės ir socialinės psichologijos klausimais.

Pagalbos gavėjai – mokiniai, besimokantys mokykloje ir (arba) jų tėvai (globėjai, rūpintojai).

Pagalba teikiama ta kalba, kuria mokinys ugdomas mokykloje, arba, esant galimybei, mokinio (vaiko), mokytojo, kito švietimo įstaigos darbuotojo gimtąja kalba.

12. **Socialinės pedagoginės pagalbos paskirtis** – padedant mokiniui įgyvendinti jo teisę į mokslą, užtikrinti jo saugumą mokykloje: šalinti priežastis, dėl kurių vaikas negali lankyti

mokyklos ar vengia tai daryti, padėti mokiniui adaptuotis mokykloje, teikti reikalingas socialines pedagogines paslaugas, formuoti socialinius įgūdžius. Socialinis pedagogas koordinuoja socialinę pedagoginę pagalbą mokykloje ir pats ją teikia, kai neužtenka klasės auklėtojo ar mokytojo kompetencijos.

13. Specialiosios, specialiosios pedagoginės (logopedo, specialiojo pedagogo) pagalbos mokykloje paskirtis – didinti mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymosi veiksmingumą. Veiklos kryptys: mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių įvertinimas, pagalbos įsisavinant nesuprastą mokomąją medžiagą teikimas, sutrikusių funkcijų lavinimas, kalbėjimo ir kalbos sutrikimų šalinimas. Specialioji pedagoginė pagalba teikiama negalių, sutrikimų ar mokymosi sunkumų turintiems mokiniams, kai ją skiria mokyklos Vaiko gerovės komisija ar PPT, tėvų (globėjų/rūpintojų) sutikimu. Specialioji pedagoginė ir specialioji pagalba vykdoma, kai Mokyklos vaiko gerovės komisijos paskirtos specialiosios pagalbos gavėjų sąrašą, komisijos pirmininko suderintą su PPT, patvirtina mokyklos direktorius; Specialusis pedagogas ar logopedas organizuoja ir koordinuoja mokymo(si), ugdymo(si), švietimo ar pagalbos vaikui teikimą, tariaisi su tėvais (globėjais, rūpintojais), mokytojais dėl jos turinio, teikimo formos ir būdų.

13.1. Mokiniams, kurie mokosi kasdieniniu mokymo proceso organizavimo būdu, pagalba teikiama tiesioginiu būdu. Mokiniams, kurie mokosi nuotoliniu mokymo proceso būdu, pagalba teikiama nuotoliniu ir (arba) tiesioginiu būdu. Karantino, ekstremalios situacijos, ekstremalaus įvykio ar įvykio (ekstremali temperatūra, gaisras, potvynis, pūga ir kt.), keliančio pavojų mokinių sveikatai ir gyvybei nurodytos veiklos vykdomos nuotoliniu ir (arba) tiesioginiu būdu, atsižvelgiant į ypatingų aplinkybių pobūdį. Jei pagalba dėl objektyvių priežasčių neteikiama, pasibaigus ypatingų aplinkybių laikotarpiui pagalba tu būti kompensuojama nustatant veiklos prioritetines sritis, peržiūrint veiklų atlikimo laiką.

14. Visuomenės sveikatos priežiūros specialisto mokykloje paskirtis - konsultacijų bei informacinės medžiagos teikimas mokytojams, mokiniams, jų tėvams (globėjams, rūpintojams) sveikos gyvensenos, sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo klausimais.

Trečias lygmuo. Direktoriaus pavaduotojo ugdymui teikiama pagalba.

15. Direktoriaus pavaduotojas ugdymui nustato, kokia pagalba mokiniui reikalinga, tikslinga, atlieka prevencinį darbą:

- 15.1. surenka informaciją iš auklėtojų, mokytojų, specialistų;
- 15.2. sprendžia kokia pagalba mokiniui tinkamiausia, surenka komandą;
- 15.3. numato pagalbos priemones, skiria atsakingą asmenį;
- 15.4. atlieka pagalbos priemonių efektyvumo vertinimą.

Ketvirtas lygmuo. Vaiko gerovės komisijos teikiama pagalba.

16. **Vaiko gerovės komisija** analizuoja vaikų ugdymosi poreikius, problemas ir jų priežastis, nustato švietimo pagalbos priemonių prioritetus, kryptis, teikimo formą; rūpinasi, kad kuo anksčiau būtų aptinkami pavojai, susiję su vaikų saugumu mokykloje, saugios ugdymosi aplinkos mokykloje kūrimu, vaikų atskirties mažinimu mokykloje; nagrinėja mokinių nenoro lankyti mokyklą, mokyklos nelankymo, baimių eiti į mokyklą, nesėkmingo mokymosi ir patyčių bei smurto priežastis.

17. Vaiko gerovės komisija įvertina vaikų specialiuosius ugdymo(si) poreikius, teikia rekomendacijas su vaiku dirbantiems pedagogams bei tėvams (globėjams, rūpintojams), tiria, kaupia duomenis, analizuoja situaciją, dirba konsultacinį darbą.

Penktas lygmuo. Darbas tarybose.

18. Šiame lygmenyje veikia administracija, mokytojų ir mokyklos tarybos;

18.1. **Mokyklos administracija** – analizuoja mokinių ugdymo, mokyklos veiklos klausimus, gabiųjų ir specialiųjų poreikių mokinių ugdymo klausimus. Posėdžiuose išimties tvarka svarstomi ypatingi prevenciniai atvejai, bendradarbiaujama su teisėsaugos, teisėtvarkos institucijomis, Prienu ŠPT, tėvais.

18.2. **Mokytojų taryba** - analizuoja ir vertina mokinių ugdymosi rezultatus ir daromą pažangą, svarsto darbo su nemotyvuotais ir nepažangiais mokiniais problemas, rūpinasi gabiųjų mokinių ugdymu;

18.3. **Mokyklos taryba** - sprendžia ypatingus pagalbos teikimo mokiniui atvejus.

IV. PAGALBOS GAVĖJAI, FORMOS IR RŪŠYS

19. Pagalbos gavėjai mokyklos mokiniai, pagal poreikį ir tėvai.

20. Pagalbos formos:

20.1. Individualus darbas su mokiniu (logopedo ir spec. pedagogo pratybos, gabių mokinių skatinimas bei ruošimas dalyvauti olimpiadose bei konkursuose, darbas su jais; klasės auklėtojų, mokytojų, mokyklos vadovų pokalbiai, psichologo ir socialinio pedagogo konsultacijos, tyrimai);

20.2. Darbas su grupe - grupinės konsultacijos (psichologo, socialinio pedagogo), logopedo ir spec. pedagogo pratybos, klasės valandėlės, ugdymo dalyvių tarpusavio santykių reguliavimas, profesinis konsultavimas bei informavimas, grupinis darbas su gabiais mokiniais, grupiniai psichologiniai ar sociologiniai tyrimai;

20.3. Darbas su mokinio šeima - pagalba sprendžiant problemas, trukdančias vaiko ugdymo(si) procesui, pasirenkant mokymosi programas, būsimą profesiją, tėvų (globėjų, rūpintojų) ir mokyklos bendradarbiavimo stiprinimas;

20.4. Darbas su mokyklos bendruomene - saugios aplinkos kūrimas ir palaikymas, savivaldos aktyvinimas;

20.5. Darbas su socialiniais partneriais.

21. Pagalbos teikimo rūšys:

21.1. Konsultavimas (mokinio, mokinių grupės, mokytojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) siekiant padėti išsiaiškinti ir suprasti tai, kas vyksta jų gyvenimo ir mokymosi erdvėje, padedant mokytis, tinkamai elgtis, geriau pažinti save ar pasirinkti profesiją;

21.2. Ugdymo diferencijavimas mokiniui ir mokinių grupei, siekiant sudaryti palankias sąlygas tiek gabii, tiek mokymosi problemų turinčių mokinių ugdymui;

21.3. Socialinių ir gyvenimo įgūdžių formavimas - ugdomi sveikos gyvensenos įgūdžiai, gebėjimas priimti sprendimus ir spręsti problemas, kūrybiškai ir kritiškai mąstyti, bendrauti, pažinti save, visuomenėje laikytis priimtinių elgesio normų, valdyti emocijas;

21.4. Elgesio korekcija, socialiai priimtino elgesio modeliavimas;

21.5. Nusikalstamumo, mokyklos nelankymo bei ankstyvo pasitraukimo iš mokyklos, patyčių, alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo, savižudybių, ŽIV/AIDS, prievartos, prekybos žmonėmis, smurto ir teisės pažeidimų prevencija;

21.6 Individualios, pogruginės ir grupinės spec. pedagogo ir logopedo pratybos specialiųjų poreikių mokiniams;

21.7. Pagalbos komandos telkimas mokykloje (esant reikalui, pasitelkiant šeimą bei socialinius partnerius), siekiant sėkmingai spręsti mokinių problemas.

V. RYŠIAI TARP PEDAGOGINĖS IR PSICHOLOGINĖS PAGALBOS TEIKIMO LYGMENŲ

22. Ryšiai tarp pagalbos vaikui lygmenų mokykloje palaikomi bendradarbiavimo pagrindu.

23. Mokykla palaiko ryšius ir su ne mokykloje esančiomis pagalbos vaikui institucijomis: Prienų vaiko teisių tarnyba, ŠPT, Alytaus apskrities VPK Prienų PK bei kitomis instancijomis.

24. Visais atvejais, esant sudėtingiems, ypač socialinės raidos sutrikimams, visi struktūroje nurodyti lygmenys bendradarbiauja su kitomis institucijomis, besirūpinančiomis vaikais.
